

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : 20865

xxviième ANNÉE

15 Avril 1932

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 343

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

15 Nisan 1932

GUSTAVE LE BON VE ESERİ

17 Şubat, 8 Mart, 18 Mart ve 10 Nisan 1932 Tarihlerinde BÉNE-BERİTH ve UNION FRANSAİSE, HALK EVİ ve DAR-UL-FÜNUN « Conférence » salonlarında verilmiş olan « Conférence » in tercemesidir. Bu terceme mümkün olduğu kadar 'aynen yapılmıştır ta ki yeni fransızca öğrenen talebe iki dili mukabele ve mukayese ederek dersi bir istifade te'min ede bilsinler .

A'ilevi aslına ve mekteb hayatına da'ir bir kelime :

G. Le Bon , Paris in cenubunda kâ'in Eure et Loire Nogent le Rotrou Départementının da , 1841 tarihinde doğmuştur . Tercüme'i halini yazarlarından biri M. Le Prof. Picard ki , elyevm Belçika a'yan a'zasındandır , bu hususda şu satırları yazar :

G. Le Bon un 'a'ilesi 'ayni zemanda hem Bourguigon hem de Breton idi . Bu 'a'ilenin arması, Hozier tarafından 1698 de te'lif olunan Armorial général de la noblesse [ya'ni asaletin 'umumî arma nâmesi] adlı eserde müsecceldir. Cedleri arasında mahkeme re'isleri , 'askerler, hükkâm ve kumandan vardır .

Hasılı ba'zıları 'indinde kıymetdar, ba'zıları 'indinde tıflâne olan asılzadelik, bununla iftihar edenleri hoşnud edecek kadar vardır .

Ta'annüd , meylî i'tiraz , tefekkürün kat'î mantıkı, az söylemek, yalnızlığı ve murakabeyi sevmek , hodperestlik ile karışmakla tehdid edecek haddine kadar ileri götürülen Breton , individualistlik seciyyeleridirle.

Orta tahsilini Tour Lisesinde bitirmiştir . Tahsili esnasında orta derecede bir şakird olmuştur . İta'atsız zihniyeti , tedris regimine ve 'acib bir suretde yüklü programına güç münkad oluyordu. Bu derslerden , mukannen kanalların geçidlerinden geçebilecek kadarını aldı. Âlî tahsil için de böyle yaptı ve bu vech ile tıb Doktoru diplomasını almaya muvaffak oldu .

Bu istiklâl ve asliyyet reftarı ilmî fütuhatının başlıca 'âmili oldu ve yaşadığı müddetce reftar ve şi'arı devam etdi .

Seyahatnâmeleri, ilk büyük kitablarını teşkil eder. Uzak memleketlere seyahat, ita'atsız ruhların ve taşkın zekâların mümiyz vasfıdır .

Childe Harold adile Lord Byron un cevânı bunun parlak bir tecellisidir.

Gustave Le Bon da cevânını yaptı , fakat bu cevân başka bir yolda mahsuldar bir cevân oldu . **Tatras dağlarına seyahat , Népale seyahat , İnsan ve Cem'iiyetler , şarkın İlk Medeniyetleri , Hindin Abideleri ,** Bu gün nushaları kalmamış olan bütün bu eserler hep uzak memleketlere seyahat mahsuludırlar. İngiltereyi, İtalyayı, İspanyayı , Polonyayı , Rusyayı , Merakişl , Mısır , Felestini dolaşdı. Hükûmet tarafından 'ilmî bir vazife ile tanzif olunarak **Hindistan a** gitdi . Mont - Tatras Karpathe ların en yüksek , en şa'irane şahikasıdır. Gerlach tepesi 2500 metre irtifa'ındadır . Yamaclarından Lâden ve Kara Çam ormanları arasında ma'denî sular boşaltır. G. Le Bon buralarda yalnız tabi'atı istikşaf ile iktifa etmedi , bu hücre yerlerin yarım vahşi sekenesini mahallinde tedkik etdi . Aslî görüşlerle dolu bu tedkikler , Paris Cugrafya Cem'iiyetinin Bulletin inde ve Tour de Monde mecmu'asında intişar etdi. Bu, daha mühim bir seyahat için, hiç bir Fransızın henüz ayak basmamış olduğu Népale seyahatı için bir hazır - lanmadan 'ibaretti.

Bir mühafız bölüğü tarafından ta'kib olunmakla beraber Aslanlar ve Kaplanlar tarafından parçalanmak tehlikeleri arasında istikşafına devam etdi .

Bu maceranın en kısa bir hulâsasını 'arz etmek istesem dinleyenleri yormak tehlikesine düşerim .

Gustave Le Bon un Fransada ve Fransa haricinde takdiri

Eesrlerinden bir çoğu Akademiyalar tarafından tetvic olunmuştur . 1925 de Estard Delcros mükâfatı 'Ulum Akademiası tarafından

kendisine verildi . Türkiyenin büyük dostu olan **Ed. Herriot** hükûmeti esnasında Fransa ona Légion d'Honneur rütbesinin en yüksekini verdi ve Baş Vekil bizzat büyük mütefekkirin ikametgâhına giderek bu resmî tevcihi kendisine takdim etti .

Eserleri, pek azı müstesna olarak hemen hemen bütün lisanlara tercüme olunmuştur :

Tokio da, Japon hükûmeti, sabık baş vekil Comte Okoma'nın Riyaseti altında, güzide münevverlerden müteşekkil bir grup teşkil ve G. Le Bon'un bütün eserlerini tercüme etmekle tavzif etti. Bütün eserleri terceme edildi ve basıldı .

Rusya, Çar Nicolas II zamanında 'aynı suretle, Rusya İmperatorluğunun sabık Harbiye Nazırı Archiduc Constantin'in riyaseti altında bir encümen teşkil etti; bunlara büyük Fransız Psychologiasına külliyyatı âsârının Ruscasını hazırlamak vazifesini verdi. Vazife itmam edildi.

Mısır 'Adliye Nazırı Fethi Paşa Zağlul La Psychologie des Foules روح الاجتماع adile arabca ya tercüme etti . Ben, Dr. G. Le Bon'un şu kitaplarını Türkceye nakl etdim :

1-Les Lois psychologique de l'Evolution des

Peuples . Türkce adı : **Ruh-ul-Akvâm** .

2-Aphorismes du Temps present. Türkce adı : **Asrımızın nususı felsefiyyesi**.

3-Hier et Demain. Türkce adı : **Dün ve yarın**.

4-Les enseignements psychologiques de la Guerre Européenne . Türkce adı : **Avrupa harbinden alınan psychologia'î dersler** .

5-La Psychologie des Faulee . Türkce adı : **Ruh-ul-Cemahir**.

6-Lee Incertitudes de l'heure presente. Türkce adı : **Ameli Ruhiyyat**.

7-L'Evolution actuelle du Monde . Türkce adı : **Cihanın şimdiki inkişafı** .

[Bu kitab basılmaya başlıyor] .

8-Bases scientifiques d'une Philosophie de l'Histoire. Türkce adı : **Bir Tarih Felsefesinin ilmi esasları** .

[Bu terceme Avukat H. Rif'at B. le müşterekdir . Basılmamıştır. Merhum ustadın en son eseri ve en kıymetli kitablarıdır .

Le déséquilibre du Monde :

Bu kitab Dr. G. Ata Beyle Merhum Ali Reşad Bey tarafından Cihan muvazenesinin bozulması adile müştereken terceme ve **Kana'at** kitabhanesi tarafından basılmışdır .

[Bitmedi]

ARMUT PİŞ , AĞZIMA DÜŞ..!

Geçen gün Japonyaya ait bir seyahat romanı okuyordum .

Muharrir Japonyanın kırk elli senede, bir Avrupa devleti haline gelişini bütün müşahedeleri ve mukayeseleri ile anlattıktan sonra musiki bahsine giriyor ve diyor ki :

— Japonlar eski musikilerini tamamiyle bıraktılar. Bugünkü Japon musikisi Avrupa tekniğinin mahsulü yepyeni ve modern bir musiki'dir .

Bunu yazan bütün dünyayı dolaşan İspanyol edip ve muharriri rahmetli İbanez'dir . Bunu okurken pek eski bir hatıram tazelendi.

Daha mektepte idim. 1908 de idi galiba.

Yeni meşrutiyet ve hürriyet havası içinde her kafadan bir ses çıkıyordu.

Bu sırada şu cümle her gün tekrarlanıyordu :

— Bizim ileri gitmemize engel olan istipdattı. Saltanattı. Ondandır kurtulduk . Japonlar kırk senede mi bu hale gelmişler. Biz muhakkak yirmi senede onları geçeriz.

Bu lâkırdının söylendiği tarihten bugüne kadar 25 sene geçti.

Japonlar bugün Amerikaya meydan okuyorlar .

Modası geçti denilen emperyalizmin eli bayraklı kahramanı oldular .

Ve şüphesiz vaktile bizden çok geri oldukları halde bugün aksayı şarkın İngilizleri oldular .

Hayatlarının her sahifesi Avrupailemiştir.

Eski tahta parçalarından sazları bırakmışlardır .